

Een invasieve exoot veroorzaakt een serieuze bedreiging!

Dryocosmus kuriphilus yasumatsu oftewel de **Oosterse tamme-kastanjegalwesp** behoort tot de vliesvleugelige insectenfamilie van de echte galwespen (**Cynipidae**).

Deze soort komt oorspronkelijk voor in **Zuid-China**. Door transport van aangetaste boompjes heeft de soort zich ook kunnen vestigen in enkele Aziatische landen, in Amerika en Europa. Sinds 2002 is deze galwesp (*Dryocosmus kuriphilus yasumatsu*) onder meer gevonden in de Verenigde Staten, Japan, Slovenië, Italië, België en andere delen van de Europese Unie. In 2015 werd ze voor het eerst waargenomen in Nederland, namelijk in Aalten (Gelderland), in de grensstreek met Duitsland. Inmiddels is de galwesp al op verschillende locaties in de grensregio met Duitsland en België actief.

Deze galwesp is uitermate schadelijk voor de tamme kastanje (***Castanea sativa***) omdat er grote aantallen gallen op bladeren en twijgen worden gevormd.

De tamme kastanje (*Castanea*) is de

waardplant (= monofaag*) van deze schadelijke galwesp. Door de aantasting neemt groei en vruchtafzetting sterk af. Als voorbeeld: bij meer dan zes gallen per 50 cm twijg kan het verlies aan vruchten tot wel 80% bedragen. In sommige zuidelijke landen, zoals Italië, is de productie van tamme kastanjes een belangrijke economische activiteit, die hierdoor ernstig bedreigd wordt. Chemische bestrijding is uitgesloten omdat de larfjes zich in gesloten gallen ontwikkelen. Bij gebrek aan natuurlijke vijanden wordt er nu geëxperimenteerd met het inzetten van sluipwespen. Of dit gaat lukken met een van onze inheemse soorten zal de tijd uitwijzen!

Gal op blad en twijg

(Foto: Peter Bluming)

Galvorming op de twijg.

(Foto: M.Heslinga)

*Monofaag zich voedend met één soort voedsel, waardplant en/of prooidier; is gastheerspecifiek.

Maatregel om verdere verspreiding in te dammen

Nadat ***Dryocosmus kuriphilus yasumatsu*** binnen bepaalde delen van de Europese Unie was aangetroffen heeft men in 2006 binnen de EU een quarantainemaatregel afgekondigd. Doel van deze maatregel was: binnenbrengen en verspreiding voorkomen! Deze maatregel betrof onder meer het vaststellen van afgebakende gebieden van waaruit geen planten in- of uitgevoerd mochten worden.

De maatregel bleek echter allesbehalve effectief.

De galwesp verspreidde zich verder binnen de EU.

In 2014 heeft men besloten om deze maatregel weer in te trekken.

Ondanks maar één generatie per jaar is de vermeerdering en verdere verspreiding van deze galwesp aanzienlijk. De galwesp kan zo'n 8 kilometer per jaar overbruggen, maar met het vervoer van besmette plantendelen kunnen er natuurlijk al snel grotere afstanden worden afgelegd.

Biologie

Vanaf eind mei tot en met augustus verlaten de vrouwtjes de gallen.

Mannetjes zijn nog nooit aangetroffen!

De agame galwesp (Parthenogenese voortplanting**) is maar enkele millimeters groot en zwart van kleur. Haar levensduur in dit stadium is kort (circa 10 dagen). In deze periode legt ze in totaal zo'n 100 eitjes die ze verdeelt in pakketjes van 3 tot maximaal 30 eitjes.

Galwesp (Foto: Arnold Grosscurt)

Ze deponeert (injecteert) de eitjes in de slapende bladknoppen waaruit na 30 à 40 dagen de larfjes komen. De larfjes overwinteren in de knop. Tijdens het uitlopen van de bladknoppen, in het volgende voorjaar, versnelt de ontwikkeling van de larfjes en vindt ook de vorming en groei van de 5 tot 20 mm grote gallen plaats. De larfjes voeden zich met plantenweefsel binnen de mee-

Larven in hun individuele cellen (Foto: Peter Bluming)

groeïende gallen. Eind juni zijn ze uitgegroeid en verpoppen ze. Medio augustus knagen ze een opening en verlaten de gallen via kleine gaatjes, waarna de cyclus rond is en de nieuwe generatie zich aandient.

Galwesp klaar om uit te vliegen. (Foto: Arnold Grosscurt)

Na het verlaten worden de gallen bruin en houtig en kunnen ze nog enkele jaren aan de twijgen blijven zitten.

** Parthenogenese voortplanting

Maagdelijke voortplanting, een vorm van ongeslachtelijke voortplanting. Dit is het verschijnsel dat vrouwtjes van bepaalde diersoorten nakomelingen kunnen krijgen zonder dat hier mannetjes aan te pas komen. Maagdelijke vrouwtjes leggen spontaan eitjes of baren jongen.

Bijkomende bedreiging

Beschadiging door galwesp (Foto: Joost Ormel)

Kastanjekanker (*Cryphonectria parasitica*) is een schimmel waar de Tamme kastanje (*Castanea sativa*) gevoelig voor is. Door de verwondingen die ontstaan bij het knagen van de vele openingen krijgt deze schimmel de mogelijkheid om in deze bomen te infiltreren.

Kastanjekanker is in Limburg, Noord-Brabant en Gelderland waargenomen.

Ook in België is de ziekte in 2015 aangetroffen. Aangetaste bomen worden direct vernietigd.

Ook eiken (*Quercus*) kunnen geïnfecteerd worden, maar ondervinden hier weinig schade van.

Augustus 2019
Peter Bluming.